

FEMINISTISKT INITIATIV VÄSTRA GÖTALAND REGIONPOLITISKT PROGRAM

INNEHÅLL	SIDA
1. FEMINISM SOM FÖRÄNDRAR	3
2. ALLAS LIKA VÄRDE	3
3. ALLAS HÄLSA	4
3.1. LIKABEHANDLING SAMT VÅRD SOM INTE KAN ANSTÅ	4
3.2. SJUKSKÖTERS KORNA	5
3.3. TRANSIDENTITET	6
3.4. ENDOMETRIOS	7
3.5. PSYKIATRISK VÅRD	7
3.6. TANDHÄLSA	8
3.7 FÖRLOSSNINGSVÅRD	8
4. ALLAS TRYGGA ARBETSPLATS	10
4.1. SEX TIMMARS ARBETSDAG	10
4.2. DELTIDSARBETE	10
4.3. FRISKVÅRD	10
4.4. LÖNER	10
4.5. NYA SVENSKAR	11
4.6. BEMANNINGSFÖRETAG	11
5. ALLAS KOLLEKTIVTRAFIK	12
6. ALLAS MILJÖ	14
6.1. HÅLLBARHET	14
6.2. ALLAS LANDSBYGD	15
6.3. ALLAS BOSTÄDER	16
7. ALLAS KULTUR	17
8. ALLAS VÅRA MEDVARELSER – DJUREN	18
9. FEMINISTISKT INITIATIV VÄSTRA GÖTALAND – VILL FÖRÄNDRAS OCH FÖRBÄTTRAS	19
10. REFERENSER	20
11. ORDLISTA	21

1. FEMINISM SOM FÖRÄNDRAR

Den svenska självbilden är för självgod. Sverige är på många sätt ett fantastiskt land men i andra avseenden även ett mindre fantastiskt land. Feministiskt Initiativ vill förändra och utmana självbilden där Sverige anses vara ett jämställt och öppet samhälle. Inte minst med vetskapen om att löneskillnaderna mellan män och kvinnor kvarstår och att en stor majoritet av Sveriges riksdag skamfullt röstat fram en inhuman asylpolitik som strider mot konventionen om de mänskliga rättigheterna, som Sverige förbundit sig till. Det håller inte.

Därför finns Feministiskt Initiativ - för att ställa de mänskliga rättigheterna högst på dagordningen. Feministiskt Initiativ synliggör strukturer och maktmönster som genomsyrar hela vårt samhälle och som leder till att människor utanför normerna osynliggörs och diskrimineras. Feministiskt Initiativ synliggör för att förändra. Feministiskt Initiativ vill förändra de hierarkiska maktstrukturer som gör att resurser fördelas orättvist, på alla samhällets nivåer. Vi vill se ett mer jämlikt och jämställt samhälle med mindre klyftor mellan olika grupper. Vi ser också att alltför ofta nedprioriteras människans okränkbarhet till förmån för ekonomiska intressen. En feministisk politik är normkritisk, hållbar och intersektionell. Alla människors lika värde och frihet från förtryck är det absolut viktigaste för att vårt samhälle ska fungera, för alla. Den dagen Feministiskt Initiativ inte längre behövs har vi nått vårt mål.

2. ALLAS LIKA VÄRDE

De mänskliga rättigheterna är viktiga för oss. De mänskliga rättigheterna ska gälla alla människor, oavsett när, var eller av vem de fötts. För att garantera alla människors lika rättigheter och värde måste vi som politiskt parti vara medvetna om strukturer som står i vägen för de mänskliga rättigheterna.

Därför är ämnen som rör segregation, våld (i nära relationer), maskulinitetsnormer, kvinnojourer, tillgänglighet, HBTQAI+, lönefördelning, möjligheter för nyanlända svenskar och djurskydd viktiga frågor för oss i vårt arbete.

3. ALLAS HÄLSA

I ett välfärdssamhälle ska alla ha tillgång till skattefinansierad hälso- och sjukvård. Även tandvård ska vara skattefinansierad, inkludera alla, och ingå i ett gemensamt högkostnadsskydd. Rätten till vård ska vara den mest grundläggande principen i svensk sjukvård.

Olikheten inom regionens primärvård är ett stort problem. Det är inte rimligt att det i regionen kan skilja sig mycket mellan olika vårdcentraler och sjukhus, t.ex. kan det mellan Borås kommun och Göteborgs stad skilja åtta veckor på att få svar på samma typ av prov. De riktlinjer som vårdcentralerna enligt Socialstyrelsen har att förhålla sig till är löst formulerade (SOU, 2016) och innebär att landstingen och vårdcentralerna har mycket eget bestämmande i utformandet av den vård de bedriver.

Enligt VGs Vårdförbund är även valfriheten för en vårdgivare att etablera sig var den vill för stor, risken finns att vårdgivarna inte har en jämn geografisk spridning i regionen. Åby, Viskafors, Åmål, Skara och Brastad är exempel på orter där en ojämn geografisk fördelning ledde till att Närhälsan i början av år 2016 tvingades att stänga sina verksamheter pga olönsamhet.

FEMINISTISKT INITIATIV SKA VERKA FÖR ATT:

- alla människor ska, enligt konventionen om de mänskliga rättigheterna, få den vård de är berättigade till.
- lyfta fram ojämlikheter i vården och jobba för att ett intersektionellt perspektiv ska genomsyra hela vården.
- eventuella vinster återinvesteras i verksamheten.
- ungdomsmottagningars resurser stärks.
- motverka en ojämn geografisk spridning genom att fördela vinster från de lönsamma vårdcentralerna till de som har det svårt att få det att gå runt.

3.1 LIKABEHANDLING SAMT VÅRD SOM INTE KAN ANSTÅ

All sjukvård ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet. Mannen som norm ska ersättas med metoder som bygger på kunskap om att individer är olika och hur kön, sexuell läggning, föreställningar om ras/etnicitet, funktionalitet, klass, religion eller trosuppfattning, könsuttryck, könsidentitet, ålder och medborgarskap kan påverka hälsa, symptom och behandling. Diskriminering vad gäller fördelning av forskningsanslag ska motverkas.

I en studie gjord vid Mälardalens Högskola (MDH, 2014) förstärks bilden av hur kvinnor och män bemöts olika inom vården. Män får dubbelt så ofta som kvinnor en läkartid när de kontaktar sjukvården medan kvinnor istället får rådgivning. Det indikerar att kvinnor och mäns ord väger olika tungt.

I Diskrimineringsombudsmannens, DO:s rapport "Rätten till sjukvård på lika villkor" (2012) kan vi läsa att personer med annat modersmål än svenska och transpersoner får ett generellt sämre bemötande. DO hävdar också att kön och ålder har betydelse för vilken behandling, medicinering och väntetid patienten får. Det är inte hållbart

eller värdigt en demokrati. Alla som bor och vistas i Västra Götaland ska ha rätt till vård på lika villkor, oavsett var i världen de fötts, av vem de fötts, deras könsidentitet och ålder. Vi kan inte acceptera något annat.

Rätten till vård kan ses utifrån följande perspektiv: mänskliga rättigheter, vårdens etik, humanitära tanken, folkhälsoperspektivet och arbetsmiljön inom vården. De fem grundpelarna verkar för alla människors lika värde och rätt till vård efter behov och på lika villkor. År 2013 kom lagen om vård som inte kan anstå 2013:407. Lagen bestämmer att asylsökande och personer som vistas i landet utan tillstånd har rätt att söka vård som inte kan anstå, d.v.s. vänta. Det framgår av lagen vilken minimivård landstinget ska erbjuda men det är fritt för landstingen att själva bestämma vilken vård som ska vara tillgänglig utöver vård som inte kan anstå (för vidare definition se Socialstyrelsens hemsida). Feministiskt Initiativ anser att tolkningen av vad som innefattar vård som inte kan anstå är ytterst godtycklig. Eftersom asylsökande och papperslösa enbart har rätt till akut vård och vård som inte kan anstå undrar Feministiskt Initiativ hur det kan göras en rättssäker bedömning när det gäller kroniska sjukdomar, tortyrskador och traumatisering?

FEMINISTISKT INITIATIV SKA VERKA FÖR ATT:

- öka informationen till vårdpersonalen om hur lagen om vård som inte kan anstå tolkas och ta efter Sörmlands län, som har tagit ett landstingsbeslut om att ge samma vård till papperslösa som till alla bosatta i landstinget.
- utredningar görs gällande andra utsatta migrantgrupper som lever i VG-regionen, exempelvis EU-migranter i socialt utsatta situationer och utländska kvinnor/män som gift sig med en svensk man/kvinna och sökt uppehållstillstånd pga anknytning. De personerna har enbart rätt till vård på egen bekostnad idag.

3.2. VÅRDANDE YRKEN

Sjuksköterskor och undersköterskor är yrkesgrupper som fyller en mycket stor funktion i vårt samhälle, det är därför viktigt att vi tar hand om dem - så att de kan ta hand om oss. Vårdförbundet hänvisar till ISM, Institutet för Stressmedicin där forskning har gjorts på hälsa och stress bland de vårdanställda. De jobbar under förhållanden som inte kan klassas som god arbetsmiljö – vilket absolut inte är önskvärt eller hållbart. Det är inte hållbart att våra sjuksköterskor och undersköterskor tvingas jobba in raster och flytta planerade semestrar för att få vår välfärd att hålla. Yrkets könsfördelning talar också ett ganska tydligt språk, där vi kan se att majoriteten är kvinnor, vilket innebär att ett visst kön drabbas hårdare än ett annat.

Även löneutvecklingen för dessa yrkesgrupper är dålig. Feministiskt initiativ verkar nationellt för ett jämställdhetskrav vid den fackliga löneuppgörelsen. Feministiskt Initiativ Västra Götaland (FI VG) vill också bidra med att ställa krav på en jämställd lönefördelning inom regionens anställda. Idag är personalomsättningen på avdelningarna för hög. Det måste stoppas genom att höja lönerna och förbättra arbetsförhållandena genom att anställa fler sjuksköterskor per avdelning. Vi vill även införa sex timmars arbetsdag med bibehållen lön, som en del i att förbättra arbetsmiljön.

FEMINISTISKT INITIATIV SKA VERKA FÖR ATT:

- ställa krav på en jämställd lönefördelning för regionens anställda.
- införa sex timmars arbetsdag med bibehållen lön, som en del i att förbättra arbetsmiljön

3.3 KÖNSIDENTITET OCH KÖNSUTTRYCK

Feministiskt initiativ vill se en värld där människor fritt kan definiera och uttrycka sitt kön och där alla har rätten att bestämma över sin egen kropp. Transvården och intersexvården är idag en långsam och smärtsam upplevelse för många personer. Systemet behöver förändras i grunden, individens behov av vård måste ligga i fokus. Feministiskt initiativ vill se en transvård och intersexvård som är tillgänglig och ickediskriminerande. Förutom att processen idag är alldeles för lång, är även väntetiderna det. Därför behöver resurser tillsättas som säkerställer att transvården standardiseras i hela landet.

3.3.1 TRANSVÅRD

Att människor som inte passar in i samhällets normer osynliggörs på olika sätt är ett hot mot allas lika värde. Inom vården idag finns en okunskap kring vad transidentitet innebär och ett förväntat samband mellan ett visst kön och sexualitet dominerar vårt synsätt. Det skapar flera diskriminerande situationer för vårdtagarna. På de vårdavdelningar som inte är könlösa rent fysiskt krävs tydligare kunskapskrav för personalen och ett tydligare förhållningssätt, t.ex. ska en transkvinna kunna komma till en gynekologmottagning utan att bli ifrågasatt eller bortvisad. I rapporten "Hälsa på lika villkor" (2006) gjord av Folkhälsoinstitutet uppgav 20 % av de tillfrågade transpersonerna att de varit utsatta för hot om våld de senaste 12 månaderna och 82 % av de tillfrågade hade utsatts för muntliga trakasserier. FI VG vill se en aktiv politik mot diskriminering där skola, rättsväsende och sjukvård både utbildas i transpersoners livsvillkor samt arbetar aktivt för att minska diskriminering av dem.

Processen att få transvård är idag orimligt komplicerad, långdragen och inhuman. Förutom långa väntetider och få resurser möter transpersoner hinder i form av ifrågasättande och orättvis bevisbörda för att få sin könsidentitet bekräftad. Idag krävs, förutom de redan långa köerna, lång utredningstid där människors förmåga att identifiera sig själva inte tas hänsyn till, och transpersoner anses omyndiga att bestämma över sina egna kroppar tills en läkare bestämt annorlunda. I Västra Götaland är tiden från remiss till påbörjad behandling idag ca. 5 år, utöver det faktum att transmottagningen i regionen inte ens haft en läkare som kan sätta diagnos sedan våren 2020 (och ingen fast anställd läkare sedan 2017). Den här situationen leder till att många transpersoner finner livsnödvändig vård att vara helt otillgänglig och självmordstankar tillhör normen. Att inget görs åt det här är oacceptabelt.

Väldigt många unga transpersoner tvingas idag genomgå fel pubertet, vilket leder till livslång dysfori och kan undvikas med hjälp av temporära pubertetsblockerare som pausar puberteten och ger tid för utredningen att avgöra om personen behöver

transvård innan pubertetens irreversibla effekter ägt rum. Många nekade denna medicin, eller tvingas vänta tills efter det är för sent.

FEMINISTISKT INITIATIV SKA VERKA FÖR ATT:

- att fi ska verka för att effektivisera utredningar inom transvården, Västra Götalands Län kan korta utredningstiden till 6 månader, vilket kan förkortas eller förlängs när det anses lämpligt. Det ska vara lättare och framförallt snabbare att få en diagnos och misstro ska inte vara ursprungsläget.
- att fi ska verka för att det går mer pengar till transvården och tillräckligt många läkare ska anställas för att hantera köerna.
- att fi ska verka för att unga transpersoner ska kunna få akut tillgång till pubertetsblockerare innan pubertetens irreversibla effekter börjat äga rum.

3.3.2 INTERSEXPERSIONERS RÄTTIGHETER

FI VG vill stärka intersexpersoners rättigheter genom att se till att intersexpersoners kroppsliga integritet och självbestämmande stärks. Personer som föds med en kropp som på olika sätt inte överensstämmer med tvåkönsnormens förväntningar av biologiskt kön ska, så fort de själva kan välja, kunna bestämma sitt juridiska kön. Medicinska beslut som fattas ska bygga på informerat samtycke och inte på samhällets snäva och binära normer kring kön.

FEMINISTISKT INITIATIV SKA VERKA FÖR ATT:

- alla människors rätt att kostnadsfritt ändra sin egen juridiska könstillhörighet, utan krav på transidentitet eller kroppsliga ingrepp.
- alla regionens verksamheter ska vara tillgängliga även för transpersoner. Sjukhus, omklädningsrum, toaletter och andra lokaler måste byggas med alla människor i åtanke.
- medicinskt och kirurgiskt omotiverade ingrepp på barn som inte har en fastställd könstillhörighet ska upphöra. Alla intersexuella barn och unga, samt deras föräldrar, ska få information och stöd för att kunna fatta rätt beslut tillsammans med sjukvården. Med grundläggande kunskap och hjälp ska föräldrarna i sin tur kunna ge barnet det stöd det behöver under sin uppväxt.
- transpersoners rätt att bestämma över sin egen kropp ska stå i centrum vid vårdbehov. Den ska stå i centrum även vid utredningar kring behov av könskorrigering och behandling.
- alla medicinska beslut inom intersexvården ska bygga på informerat samtycke.

3.4 ENDOMETRIOS

Endometrios är en sjukdom som kännetecknas av svåra smärtor, trötthet och svårighet att bli gravid. Trots att endometrios har signifikant påverkan på den drabbades livskvalitet tas tillståndet sällan på allvar och kunskapen om sjukdomen är bristfällig. Det tar i genomsnitt åtta år innan en patient får diagnosen, vilket ofta beror på bristande kunskap om sjukdomen hos allmänläkare och gynekologer. Det

finns indikationer på att kvinnor med endometrios oftare får frikort inom såväl vård som medicin och att de tar ut över fyra gånger så många fler sjukdagar än genomsnittet. FI VG vill se en förändring och kommer därför att jobba för att specialistvård inom endometrios och andra gynekologiska sjukdomar får ökade resurser och byggs ut.

FEMINISTISKT INITIATIV SKA VERKA FÖR ATT:

- det genomförs en kunskapsöversyn och utvecklas riktlinjer för behandling av endometrios och att det genomförs en kunskapskampanj riktad till alla allmänläkare, gynekologer och barnmorskor inom regionen, om vad endometrios är, vilka symptom det kan handla om och vilka behandlingsalternativ som finns.
- att endometrios ska klassas som en folksjukdom, med målet att det ska upprättas en vårdplan och nationella riktlinjer för behandling.
- specialistvård inom endometrios och andra gynekologiska sjukdomar får ökade resurser.

3.5 PSYKISK HÄLSA

Nedsatt psykiskt välbefinnande är vanligast bland unga kvinnor och sedan mitten på 90-talet har psykiska besvär bland hela befolkningen ökat (www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/statistik-psykisk-halsa/vuxnas-psykiska-halsa/). Detta syns bland annat i en ökad frekvens gällande sjukskrivning och bidrag på grund av psykiatriska diagnoser. Kvinnor är oftare sjukskrivna och får mer mediciner utskrivna än män. Varför det är så behöver utredas från medicinsk och psykosocial utgångspunkt. Rasifierade upplever en större diskriminering vilket har ett starkt samband med deras psykiska ohälsa.

Även antalet män som söker hjälp för psykiska åkommor ökar. Samhällets etablerade manlighetsnorm bidrar till mäns och pojkars psykiska ohälsa och begränsar deras benägenhet att söka vård i tid. En ökad jämställdhet öppnar upp för att belysa även denna problematik. Kontraintuitivt är detta på ett sätt en positiv utveckling, då vården lär sig fånga upp män med psykisk ohälsa och män vågar söka hjälp i större utsträckning (Prevent, 2016). En stor del av ökningen kommer också från den växande skara unga män med ADHD-diagnoser (Socialstyrelsen, 2012). Att våga belysa mäns psykiska hälsa och ge män möjlighet att utmana mansrollen hjälper till att fånga upp mäns psykiska ohälsa i ett tidigare skede. FI VG vill belysa detta behov via skolhälsovården, ungdomsvården och föräldrautbildning t ex. Perspektivet ska genomsyra hela vården och samhället.

FEMINISTISKT INITIATIV SKA VERKA FÖR ATT:

- större resurser går till den psykiatriska vården. Detta inkluderar satsningar på kvinnoteam inom psykiatrin och sjukvården.
- barn och ungdomspsykiatrin ges ökade resurser.

- vården slutar skicka personer med självskadebeteende för vård inom rättspsykiatri.
- all självmordsprevention innehåller ett HBTQ-perspektiv
- det psykosociala stödet till HBTQ-personer säkras och göras till en självklar del i vården av transsexuella.
- tillsätta en övergripande utredning, utifrån en feministisk analys, av orsakerna till och konsekvenserna av befolkningens ökade psykiska ohälsa. Utredningen ska utgå från ett intersektionellt perspektiv.
- en plan utformas för hur personer med självskadebeteende ska beredas adekvat behandling oavsett ålder och bostadsort.

3.6 TANDHÄLSA

En dålig tandhälsa leder till ökad risk för sjukdom och ohälsa. Dessutom är tandhälsan starkt förankrad i ens identitet och en av vår kropps mest socialt laddade delar, hur de ser ut bidrar till hur andra uppfattar oss. En viktig del i kampen för ökad jämställdhet är således att alla har råd att laga sina tänder. Fi VG anser att tandvården ska jämföras med övrig sjukvård. Det ska vara fri tandvård upp till 20 år och därefter ska högkostnadsskyddet gälla. Alla andra insatser ska ingå i ett eget regionalt högkostnadsskydd. Ingen ska behöva betala mer än 3000 kr per år för tandvårdsinsatser.

FEMINISTISKT INITIATIV SKA VERKA FÖR ATT:

- tandvården blir fri upp till 20 år och att högkostnadsskyddet därefter ska gälla.

3.7 FÖRLOSSNINGSVÅRD

Alla gravida som vistas i länet ska garanteras ett tryggt och säkert omhändertagande i förlossningsvården, på lika villkor och utan diskriminering. Högsta prioritet ska ges till att säkerställa att alla som föder får en medicinskt säker förlossningsvård, utformad efter den födandes behov och önskemål. Att föda barn kräver en lugn och trygg miljö och möjlighet att fokusera på födandet utan tidspress.

Förlossningsvårdens främsta uppgift är att skapa de bästa förutsättningarna för födsloarbetet och därför behövs bättre arbetsmiljö för personalen, fler förlossningsplatser och fler anställda. Studier visar att antalet underlivsskador i samband med förlossning minskar när förlossningen sker i ett lugnare tempo och där den födande i större utsträckning själv väljer förlossningsposition. Påskyndade förlossningar ökar risken för komplikationer och skador med ibland långvariga problem för kvinnan och större kostnader för medicinska ingrepp under och efter förlossning

FEMINISTISKT INITIATIV SKA VERKA FÖR ATT:

- det material som ingår i föräldrautbildning ska genomsyras av ett genusperspektiv.
- en barnmorska per födande i aktiv förlossning ska vara norm. För att uppnå det krävs fler förlossningsplatser och fler anställda.
- det sätts upp tydliga kvalitetsmål för förlossningsvårdens hela vårdkedja:

havandevård, förlossning, eftervård och neonatalvård. Kriterierna ska utgå från födandes behov och rättigheter.

4. ALLAS TRYGGA ARBETSPLATS

Alla människor förtjänar att bli sedda, förstådda och respekterade. Regionens personal måste få ökat inflytande över sin arbetsmiljö och känna delaktighet på alla nivåer. Feministiskt initiativ Västra Götaland (Fi VG) vill vara delaktig i att ta fram en handlingsplan för hur sjukvårdsanställda skall få ökat inflytande gällande arbetsuppgifter, arbetsmiljö och ansvar. Underbemanningen inom vården leder till att personal drabbas av skuld känslor och stress. Vårdpersonalen tar på sig ett övergripande ansvar och nödgas dra in på raster, jobba övertid och flytta inplanerade semestrar. Fi VG vill att Västra Götalandsregionen tar fram en plan som visar hur de skall uppnå tillräckligt tät bemanning och blir lyhörda för anställdas behov. Det största ansvaret för patientens välmående måste ligga på Västra Götalandsregionen, inte på enskilda anställda.

4.1. SEX TIMMARS ARBETSDAG

Ett feministiskt välfärdsbegrepp kräver en ny syn på relationen mellan arbete och fritid. För att komma till rätta med den brist på tid som präglar många människors vardag måste den traditionella synen på arbetstid ifrågasättas och beaktas i ett större sammanhang där miljö- och hälsoaspekter prioriteras. Fi VG vill bygga ett samhälle där människor får ökad makt över sin tid och ska därför verka för en generell arbetstidsförkortning med sex timmars arbetsdag som mål. Fi VG motsätter sig också den retorik som likställer arbetslöshet med utanförskap. En generell arbetstidsförkortning har positiva effekter på människors möjligheter att nå en bättre fysisk och psykisk hälsa. Samtidigt ger den barn och föräldrar mer tid med varandra, ungdomar ökad tillgång till vuxna och större utrymme för alla att delta aktivt i samhällslivet.

4.2. DELTIDSARBETE

Fi VG kräver att deltidspenariet diskuteras och åtgärdas på allvar. Samhällets sociala trygghetssystem (t.ex. pensioner och socialförsäkringar) bygger på fasta heltidsanställningar men inom många yrken orkar många inte arbeta heltid pga en mycket hög arbetsbelastning och en stressig psykosocial miljö. Även i de fall det finns möjlighet att arbeta heltid rent praktiskt väljer många att inte göra det för att orka med den höga belastningen, Fi VG vill verka både för att de som vill arbeta heltid skall få rätt att göra det och för att de som vill arbeta deltid skall kunna göra det. Vi vill se en generell arbetstidsförkortning, och underlätta för de i samhället som arbetar deltid.

4.3. FRISKVÅRD

Fi VG förstår att en omställning till kortare arbetsdagar inte är möjlig med en handvändning men att de problem som finns för regionens personal måste hanteras snabbt. Det är därför viktigt att ge all personal möjlighet till friskvård under arbetstid.

4.4. LÖNER

Det är för de allra flesta människor viktigt att känna sig respekterade, förstådda och sedda. Det är därför lönerna också blir ett mått av ditt arbetsförhållande. Det indikerar i det samhälle vi lever i hur uppskattade vi är, speciellt i relation till andra

yrkesgrupper. Vid löneförhandlingar är det inte ovanligt att arbetstagares etiska eller moraliska känslor kopplade till arbetet används mot dem eller att argument framförs om att äldre kollegors löner skall hållas låga för att nyanställdas ingångslöner ska kunna höjas. En sådan inställning måste förändras.

4.5. NYA SVENSKAR

Det svenska samhället utvecklas och det är viktigt att det gör det. När världen står i brand flyr människor för sina liv. Vissa flyr till Sverige och då behöver vi ta vara på dem som gör det, både med medmänsklighet och med respekt. Inom regionen är det därför viktigt att vi arbetar för enkla vägar in i arbete. Regionen måste ta vara på den kompetens och erfarenhet som flyttat in och där erbjuda människor snabba kompletterande utbildningar och se flerspråkighet som en merit.

4.6. BEMANNINGSFÖRETAG

Fi VG motsätter sig starkt användandet av bemanningsföretag för att undkomma fasta anställningar. För att en arbetsplats ska fungera optimalt är vi övertygade om att kontinuitet och trygghet är en viktig del vilket uteblir om systemet bygger på konkurrens och otrygga anställningar.

FEMINISTISKT INITIATIV SKA VERKA FÖR ATT:

- göra stora satsningar för att minska ohälsan för regionens anställda.
- införa en arbetstidsförkortning i regionen.
- regionens anställda erbjuds friskvård under arbetstid.
- vårdpersonalens löner höjs.
- regionens löner ska bli jämställda.
- regionen ska begränsa användningen av bemanningsföretag.
- underlätta för människor med funktionsvariation att få arbete i regionen.
- flerspråkighet ska ses som en merit vid anställning.
- regionens personal är delaktiga och har inflytande över sin arbetssituation.

5. ALLAS KOLLEKTIVTRAFIK

I mångas vardag är en välfungerande kollektivtrafik en viktig del. Det finns en rad faktorer som är avgörande för människors val att åka kollektivt och Feministiskt Initiativ kommer att verka för att dessa aspekter tillgodoses; turtäthet, pris, restid och pålitlighet. Feministiskt Initiativ vill att kollektivtrafikens utveckling ska styras av människors behov av att transportera sig till arbete och under fritiden, inte utifrån kortsiktiga lönsamhetsmål. En väl utbyggd kollektivtrafik efter resenärernas behov är det i särklass bästa alternativet för minskade utsläpp i och omkring städer. Det är också en förutsättning för att alla människor ska ha valmöjligheten och friheten att transportera sig fritt. En avgiftsfri kollektivtrafik bryter segregation och ökar mobilitet. När hela resekostnaden i kollektivtrafik täcks av skattemedel så uppstår en omfördelningseffekt till förmån till de grupper som mest använder kollektivtrafik och som har lägre inkomst.

Kollektivtrafiken ska vara tillgänglig för alla och målet är därför att den på sikt ska vara helt avgiftsfri. Som ett steg mot detta mål kommer Feministiskt initiativ Västra Götaland (Fi VG) under kommande mandatperiod att verka för fri kollektivtrafik för barn och pensionärer i hela regionen.

Fi VG ser att förutsättningarna för kollektivtrafik och bil skiljer sig åt starkt i regionen. Genom riktade lösningar såsom trängselavgifter så vill vi minska privatbilismen och få fler att välja kollektivt utan att hindra de i mindre tätbefolkade områden som är beroende av bilåkning. Fi VG vill se satsningar på modern och utbyggd kollektivtrafik i regionen. Välfungerande pendeltåg är ett nav i Göteborgsregionen och vi vill öka antalet tågresor genom utbyggnad av verksamheten och inkludera fler tåg under Västtrafiks biljettsystem.

Fi VG ser med oro på den utveckling där biljettkontroller på kollektivtrafik utvecklats till en i det närmaste polisiär verksamhet där speciellt papperslösa och andra utsatta grupper utsätts för fara. Att verksamheten läggs ut på entreprenad till privata vaktbolag utan att säkerställa att verksamheten bedrivs för resenärernas bästa är inte önskvärt.

Enligt brottsförebyggande rådets trygghetsundersökning 2016 (BRÅ, 2017) känner sig många kvinnor (uppemot en tredjedel) ganska eller mycket otrygga för att vistas utanför sina hem. Det är därför viktigt att det finns en handlingsplan inom kollektivtrafiken för vad ansvariga ska göra när kvinnor (eller män) utsätts för t.ex. sexuella ofredanden i kollektivtrafiken. En handlingsplan behöver tas fram för hur trygghet kan garanteras; hur kollektivtrafikens anställda kan och ska agera samt hur de som utsätts och andra resenärer kan agera (huruvida det kan vara tillåtet att t.ex. dra i nödbromsen).

FEMINISTISKT INITIATIV SKA VERKA FÖR ATT:

- göra kollektivtrafiken billigare och mer tillgänglig.
- på lång sikt göra kollektivtrafiken avgiftsfri.
- att kollektivtrafiken blir avgiftsfri för alla pensionärer.
- biljettsystemet i regionen gör det enkelt att resa.

- regionen satsar mer på kollektivtrafik som alternativ till bilåkande.
- kollektivtrafiken på sikt blir helt fossilfri.
- kollektivtrafiken moderniseras med tillgång till fri wifi.
- det blir enklare att kombinera cykel och kollektivtrafik.
- det blir enklare att resa kollektivt till kulturaktiviteter och turistmål.
- en handlingsplan skapas inom kollektivtrafiken gällande sexuellt ofredande.

6. ALLAS MILJÖ

Soraya Post (FI) har sagt att "det finns bara en värld eller ingen värld alls". Med anledning av det kan vi inte blunda för det växande klimathotet. Feministiskt Initiativ Västra Götaland vill ha en klimatpolitik som vi kan vara stolta över. En feministisk politik ifrågasätter den maktanalys där människan har rätt att exploatera och manipulera natur, djur och människor. Feministiskt Initiativ Västra Götaland vill säkerställa att alla människor och djur i regionen ska kunna åtnjuta en frisk miljö och att nästkommande generationer ska kunna göra detsamma.

En feministisk miljöpolitik utgår från alla människors lika värde och betonar vikten av solidaritet. De miljöproblem som idag hotar både mänskligheten och ekosystemen har sitt ursprung i att delar av världens befolkning har tagit sig rätt att överutnyttja jordens resurser. Därför måste grunden i en rättvis miljöpolitik bygga på att den som förorenar får stå för de samhällsekonomiska kostnaderna. Detta innebär även att människors välbefinnande och naturvårdens långsiktiga bevarande alltid ska stå före kortsiktiga ekonomiska vinstintressen. Feministiskt initiativ Västra Götaland ifrågasätter människors självpåtagna rätt att dominera, exploatera och manipulera natur, djur och människor. En feministisk värld är en hållbar värld där vi inte konsumerar mer resurser än det som vår planet kan producera. Feministiskt initiativ vill se en värld där all resursförbrukning bygger på globala, ekonomiska, sociala och miljömässiga rättvisedimensioner och där den intersektionella maktanalysen utgör självklara perspektiv.

6.1. HÅLLBARHET

För att vi ska kunna ha en värld att vara stolta över behöver vi ta vara på den på bästa sätt, på ett hållbart sätt. Rent klimatmässigt måste utsläpp av växthusgaser minska och beslut som fattas baseras på FN:s klimatmål. Det är inte rimligt att ha ekonomiska mål överst på agendan. Beslut behöver fattas utifrån att vi ska ha en minskad resursförbrukning och en tillväxt av ekologiska, sociala och mänskliga resurser. Att klyftorna mellan människor i Sverige ökar är inte socialt hållbart. Vi måste ha ett samhälle som visar alla medborgare samma respekt.

Genom politiken kan vi underlätta för människor att göra smartare klimatbeslut. Vi behöver ha en värld med en hållbar utveckling där vi ställer om från privatbilism till kollektiva transportlösningar. Där vi minskar vår offentliga och privata konsumtion. Där vi utvecklar användandet av biogas i regionen, en biogas som baseras på restprodukter från jord och skogsbruk samt hushåll. Den hållbara regionen är också för utvecklande av sol, vind och vågkraft som energikällor. Feministiskt Initiativ vill därför satsa mer pengar på forskning om hållbara energier. I regionen vill Feministiskt Initiativ också att cykelbanor och cykelfrämjande ska prioriteras. Att cyklar ska kunna medtagas på alla regionens tåg är ett konkret exempel och vi vill också att kollektivtrafiken ska bli gratis för alla. Regionen måste ta ansvar för att de produkter som regionen nyttjar också är rimliga ur ett hållbart perspektiv. Det betyder att rent ekologiskt behöver vi minska köttkonsumtionen, öka andelen ekologiska varor och välja matsedel efter säsong. Allt för att göra ett så litet avtryck på klimatet som möjligt. Det är också viktigt att

regionen utöver miljön också värderar sociala och etiska aspekter vid offentliga upphandlingar. Vi behöver göra skillnad när vi använder allas skattemedel.

FEMINISTISKT INITIATIV SKA VERKA FÖR ATT:

- regionen minskar sin klimatpåverkan så snabbt som forskningen visar är nödvändigt för att vi ska kunna nå FN:s klimatmål
- mer pengar avsätts till forskning om hållbara energier
- i möjligaste mån övergå till en mer vegetarisk kost inom alla offentliga inrättningar
- ekologisk mat ska vara norm i regionen
- matsvinnet inom den offentliga sektorn ska minimeras
- alla arbetsresor för regionens anställda ska planeras med hållbarhet som mål
- regionen ska ha förnybar energi i all sin verksamhet
- produktion och tillgång till alternativa bränslen förbättras
- regionen aktivt möjliggör för fler att välja bort bilåkande
- cykelvägar och information om dessa prioriteras i infrastrukturarbetet.
- kommuner och myndigheter vid offentlig upphandling prioriterar lokalt producerade varor och tjänster.
- all offentlig upphandling ska sträva mot klimatsmart, djuretisk och ekologisk produktion.

6.2 ALLAS LANDSBYGD

En feministisk landsbygdspolitik utgår från själva insikten om att det lokala i alla avseenden samspelar med det globala. En sådan insikt skapar förutsättningar för att gripa tag i möjligheterna som globaliseringen bär med sig. En feministisk analys av landsbygden innebär bland annat ett synliggörande av de maktordningar som gör staden till norm och vilka konsekvenser detta får. Vi ser hur allt mer ekonomisk och politisk makt har kommit att samlas i storstäderna vilket är en utveckling som varken är önskvärd, rättvis eller långsiktigt hållbar. Feministiskt Initiativ utmanar därför den gängse bilden av en långsamt döende landsbygd och hävdar istället denna landsbygd som fundamentet för vår framtid - ekonomiskt, miljömässigt, socialt, demokratiskt och politiskt. Vi ser idag hur orter och byskolor överlever tack vare nyanlända på orten, vilka också möjliggör relationer till och kontakter med platser i andra delar av världen. Kommunikationstekniken kan, om den är väl utbyggd, möjliggöra ett liv lokalt men ändå verka globalt. Vad som behövs är en feministiskt grundad fördelningspolitik som inte endast riktar in sig på relationerna mellan människor utan också de politiska nivåerna såsom EU, staten, regionerna och kommunerna. Det starka lokala engagemanget runt om i landet behöver också erkännas och tas tillvara. Genom att utveckla de demokratiska processerna kan snårig byråkrati avvecklas till förmån för en politik som möjliggör ett levande civilsamhälle, ett hållbart och långsiktigt företagande och som skapar en situation där de mänskliga rättigheterna uppfylls oberoende av var du väljer att leva ditt liv.

FEMINISTISKT INITIATIV SKA VERKA FÖR ATT:

- hänsyn tas till lokala förutsättningar på landsbygden när omställningen till ett förnyelsebart och fossilfritt samhälle genomförs.

- det finns tillgång till landsbygdsutvecklare i varje kommun som ska fokusera på både företag och föreningsliv.
- kollektivtrafik och transportpolitik möjliggör ett liv på landsbygden.
- införa anropsbundna transporter för att öka tillgängligheten för barn, ungdomar, familjer med barn, äldre och personer med funktionsvariationer.
- skolbuss-systemet utvecklas som möjliggör byskolornas likvärdiga förutsättningar
- alla gymnasieelever ska ha möjlighet utifrån behov att få gratis skolskjuts oavsett avstånd till skola.

6.3. ALLAS BOSTÄDER

Rätten till bostad är en mänsklig rättighet och inskriven i Sveriges grundlag, men den rätten uppfylls inte i praktiken. Bostadsmarknaden är idag präglad av diskriminering utifrån rasistiska-, patriarkala- och socioekonomiska strukturer. Dessa strukturer drabbar nyanlända, unga och ensamstående föräldrar (oftast mammor) hårt. Många kommuner säljer bostadsbestånd till privata aktörer och klyftorna mellan människor i samhället växer. Vi behöver en bostadsmarknad som inkluderar alla - även de med sämre ekonomiska förutsättningar.

FEMINISTISKT INITIATIV SKA VERKA FÖR ATT:

- all diskriminering på bostadsmarknaden upphör.

7. ALLAS KULTUR

Ojämsställdhet, homogenitet och segregering präglar fortfarande stora delar av kulturlivet. Feministiskt initiativ vill skapa verktyg som omformar den politiska viljan till verklighet. Feministiskt initiativ ska verka för en rättvis kulturpolitik där alla ges samma rättigheter och jämlika möjligheter till makt, inflytande och resurser. En kulturpolitik som bygger på demokrati och mänskliga rättigheter.

Kulturen skall finnas tillgänglig för alla oavsett förutsättningar. Dessutom skall alla människor känna att det finns kultur där deras erfarenheter finns representerad. Konst och kultur har ett eget värde bortanför kommersiella krafter och- eller nyttoaspekter. FI VG vill att den kultur som finns i regionen ska spegla samhällets mångfald gällande etnicitet, kön, ålder, religion, funktionalitet och sexuell läggning.

De institutioner som tar del av regionens ekonomiska bidrag ska uppfylla krav om representation och tillgänglighet. Det gäller såväl chefer och medarbetare som den kultur som gestaltas. Det ska finnas en mångfald gällande vem som bestämmer och vem som representeras. Vidare spelar regionens museer en viktig roll för folkbildning och kunskapsförmedling. Vi vill att regionens museer ska vara kostnadsfria och tillgängliga för alla. FI VG vill också verka för att underrepresenterade målgrupper riktas särskilda satsningar och att verksamheter kan visa hur de arbetar med att öka tillgänglighet för olika grupper. Det är önskvärt att samarbetet mellan Västtrafik och regionens kulturinstitutioner ökar för att göra kulturen än mer tillgänglig för invånarna.

FEMINISTISKT INITIATIV VG SKA VERKA FÖR ATT:

- verksamheter som mottar ekonomiska bidrag ska redogöra för hur de aktivt arbetar för att spegla mångfald, ur jämställdhets-, HBTQAI+-, funktionalitet- och antirasistiska perspektiv.
- regionen under nyanställningar mandatperioden 2018-2022 prioriterar underrepresenterade grupper och att upphandling av konst i offentliga miljöer ska främja en bred representation.
- urvalsprincipen gällande samtliga bidrag skall utgå och redovisas utifrån ett uttalat mångfaldhetsperspektiv för att garantera en bredd
- alla regionens museer ska vara kostnadsfria samt visa kvalitativa satsningar enligt uppställt kulturpolitiskt mångfaldhetsuppdrag. Även information och guidningar skall finnas på fler språk än svenska/engelska/tyska, såsom persiska, arabiska och somaliska.
- allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och att utveckla sina skapande förmågor främjas
- kulturskolans verksamheter skall säkras i budget

8. ALLAS VÅRA MEDVARELSER – DJUREN

En central del i Feministiskt Initiativs politik är att ifrågasätta diskriminering och förtryck för att försöka skapa en bra värld för alla. Detta innebär att även djuren skall omfattas av skydd mot förtryck och diskriminering. En vanlig uppfattning är att djur ska skyddas från "onödigt lidande" men dagens lagar accepterar att djur utsätts för stort lidande inom livsmedelsindustrin och genom plågsamma experiment. Feministiskt Initiativ menar att det är dags att vi utvidgar den moraliska cirkeln till att involvera djur gällande hänsyn, medkänsla och respekt. Förmågan att uppleva, känna smärta och lust är gemensam för djur och människor. Djur ska kunna leva på ett sätt som ger dem utlopp för sina naturliga beteenden, i enlighet med sina specifika behov. Strävan bör vara att djur inte ska utnyttjas av människor på ett sådant sätt eller för sådana syften som är oförenliga med deras egna intressen som individer. Vi utsätter inte djur för vetenskapliga försök som inte är i deras eget intresse. Vi utnyttjar dem inte för kläder eller andra varor och inte som underhållning. Istället strävar vi efter ett förhållande med djur präglat av respekt där djurens egna individuella intressen ges stor vikt.

En sådan vision ligger troligtvis långt fram i tiden. Förändringen kan ske stegvis genom att fler ersätter animalisk kost till vegetarisk samt mer långtgående lagstiftning utifrån djurs rättigheter. Det är det storskaliga utnyttjandet av djur som ska ifrågasättas först.

FEMINISTISKT INITIATIV SKA VERKA FÖR ATT:

- utöka de ekonomiska medlen till djurskyddskontrollanterna i regionen
- alla minkfarmar i Västra Götaland stängs,
- djurförsöksetiska nämnden på Sahlgrenska universitetssjukhuset även består av opartiska nämndemän, representanter från djurrättsgrupper och veterinärer,
- Svenska Jägareförbundet inte ansvarar för viltövervakning och kunskapsförmedling om rovdjur till Länsstyrelsen Västra Götaland. Det ska yrkeskunniga och opartiska instanser göra,
- En ökad dialog och demokratisering gällande jaktkvoter bör ske även för övriga vilda djur, där olika intressenter tas lika hänsyn, inte bara jägarnas.

9. FEMINISTISKT INITIATIV VÄSTRA GÖTALAND – VILL FÖRÄNDRA OCH FÖRBÄTTRA

Ingen har valt var de fötts, av vem eller när. Det är därför politiken är så viktig. FI VG har som mål att alla människor och djur ska känna sig respekterade, sedda och förstådda. Det är utifrån den tanken som alla politiska beslut bör fattas enligt Feministiskt Initiativ Västra Götaland.

10. REFERENSER

- Arbetsliv (2016). Allt fler män drabbas av psykisk ohälsa. Hämtad 2016-08-09, från <http://www.prevent.se/Arbetsliv/halsa/2016/allt-fler-man-drabbas-av-psykisk-ohalsa/>.
- BRÅ. (2017). Nationella trygghetsundersökningen 2016 - om utsatthet, trygghet och förtroende. Rapport 2017:01. http://www.bra.se/download/18.37179ae158196cb172d6047/1483969937948/2017_1_Nationella_trygghetsundersokningen_2016.pdf
- DO (2012). Rätten till sjukvård på lika villkor - Rapport. Stockholm: Diskrimineringsombudsmannen
- Göteborgsbladet (2016). Göteborgsbladet 2016 – områdesfakta. Hämtat 2016-08-02, från http://statistik.goteborg.se/Global/Faktablad/Göteborgsblad/GbgBlad2016/Göteborg_SDN.pdf.
- Lönestatistik (2016). Löner – sjuksköterska. Hämtad 2016-06-25, från <http://www.lonestatistik.se/loner.asp/yrke/Sjukskoterska-1226/lan/Vastra-Gotaland-28>.
- Migrationsverket (2016). Hälso- och sjukvård. Hämtad 16-05-25, från <http://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Medan-du-vantar/Halso--och-sjukvard.html>.
- Mirsch, H. (2015). Sextimmarsdag kortar köer och lockar personal. Hämtad 16-05-25, från <https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2015/november/sextimmarsdag-kortar-koerna-och-lockar-personal/>.
- Mälardalenshögskola (2016). Så kan vården bli mer jämlik i Sverige. Hämtad 2016-07-18, från <http://www.mdh.se/sa-kan-varden-bli-mer-jamlik-i-sverige-1.68272>.
- Roth, N., Boström, G. & Nykvist, K (2006). Hälsa på lika villkor. Stockholm: Folkhälsoinstitutet.
- Rätt till vård – initiativet (2016). Rätt till vård på lika villkor. Hämtad 2016-01-21, från <http://www.vardforpapperslosa.se/>.
- Socialstyrelsen (2012). Psykisk ohälsa ökar bland unga män. Hämtad 2016-08-09, från <http://www.socialstyrelsen.se/nyheter/2012april/psykiskohalsaokarblandungaman>.
- Socialstyrelsen (2014). Vård för papperslösa – vård som inte kan anstå, dokumentation och identifiering vid vård till personer som vistas i landet utan tillstånd. Stockholm: Socialstyrelsen.
- Socialstyrelsen (2016). Vård som inte kan anstå. Hämtad 2016-01-17, från <https://www.socialstyrelsen.se/vardochomsorgforasylsokandemedflera/halso-ochsjukvardochvand/vilkenvardskaerbjudas/vardsomintekanansta>.
- Socialstyrelsen (2016). Primärvårdens uppdrag – en kartläggning om hur landstingens uppdrag till primärvården är formulerade. Hämtad 2016-07-18, från <https://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/20066/2016-3-2.pdf>.
- SOU 2016: 2016:2. Effektiv vård. Stockholm: Statens Offentliga Utredningar.
- Thor, L. (2016). Om Västra Götalandsregionen. Hämtad 16-05-25, från <http://www.vgregion.se/sv/Vastra-Gotalandsregionen/startside/Om-Vastra-Gotalandsregionen/>
- Västra Götalandsregionen (2011). Krav- och kvalitetsbok - Förfrågningsunderlag med förutsättningar för att bedriva vårdverksamhet inom VG primärvård.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/statistik-psykisk-halsa/vuxnas-psykiska-halsa/>

Västra Götalandsregionen (2016). Endometriosis – utredning, vård och behandling. Hämtat 2016-07-26, från <https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/12102/Endometriosis%20%20utredning%2c%20v%C3%A5rd%20och%20behandling.pdf?a=false&guest=true>

11. ORDLISTA

- GENUSPERSPEKTIV - är att ha ett kritiskt och ifrågasättande förhållningsätt gällande föreställningar om kön som förmedlas medvetet eller omedvetet i texter, bilder, åsikter och handlingar.
- HBTQAI+ - förkortning av homosexuella, bisexuella, transsexuella, queera, asexuella (personer som saknar könsorgan, könsdrift och/eller sexuellt intresse) och intersexuella (personer som inte går att könsbestämma som enbart kvinna eller enbart man).
- HEN - könsneutralt pronomen.
- INHUMAN - omänsklig.
- INTERSEKTIONELLT PERSPEKTIV - analys för att studera hur diskriminerande maktordningar styr samhället, hänsyn tas till hur identitetsbegrepp som genus, ålder, klass, funktionalitet, sexualitet och etnicitet påverkar makt, jämlikhet och jämställdhet.
- KONTRAIUTIVT - någonting som inte är intuitivt.
- KONVENTIONEN OM DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA - Internationell överenskommelse om rättigheter som individen har i relation till staten. Staten har vissa skyldigheter gentemot individen. Det finns både positiva och negativa rättigheter, där positiva refererar till sådant som staten måste tillgodose individen och negativa sådant som staten inte får utsätta individen för.
- NORM - Normer är föreställningar, idéer och oskrivna regler som formar oss som individer, våra relationer till andra människor och hela samhället. Normer är ofta inte synliga för oss förrän vi bryter mot dem.
- NORMKRITISK - ifrågasätta de normer som styr uppfattningen om vad som är önskvärt.
- MASKULINITETSNORMER - är oskrivna regler, förväntningar på män, de kan bli vara att män inte tillåts visa känslor förutom ilska.
- PATRIARKALA STRUKTURER - är strukturer i samhället som är till männens fördel och till kvinnors och andra gruppers nackdel var gäller makt. De utgör en nackdel även för män genom att män förväntas välja jobb före föräldraledighet som gynnar dem ekonomiskt men missgynnar dem i deras relation till sina barn.
- TRANSIDENTITET - att genom sin identitet avvika från stereotypa genusnormer. En transperson upplever sig varken som entydigt kvinna eller man, utan placerar sig i båda kategorierna konstant eller under vissa perioder var gäller hans biologiska (kön vid födsel), juridiska (kön i pass), sociala (kön kategorierat av andra) och mentala kön (det egna upplevda könet). Transidentitet har ingenting med personens sexuella läggning att göra.

PRATA MED OSS

Facebook: F! Västra Götaland

Twitter: @fiavg

Instagram: VGFeministerna

vastragotaland@feministisktinitiativ.se